

@KPZLEESLAMPJE

LEESBEVORDERING OP SOCIALE MEDIA

Een trend van de laatste tijd op sociale media is #BoekTok op TikTok (of in het Engels #BookTok). Jongeren enthousiasmeren elkaar met korte filmpjes over door hen recent gelezen boeken. Het volgen van bepaalde 'booktokkers' is razend populair onder jongeren. Zo is #BookTok inmiddels 73,4 biljoen keer bekeken en #BoekTok 88,4 miljoen keer. Sommige van de gepromote boeken zijn razend populair geworden en dat merken ook uitgeverijen en boekenwinkels. Winkels en bibliotheken hebben vaak een collectie gekenmerkt als: 'Bekend van BoekTok'. Het BoekTok-effect is merkbaar onder kinderen en jongeren. (Hoe) moeten we hierop inspelen als hogeschool?

Om in te spelen op de BoekTok-trend en de vragen die er leven bij leraren en studenten over het inzetten van boeken, is er binnen Hogeschool KPZ een ERPO-traject opgezet. ERPO (Eigen Ruimte voor Professionele Ontwikkeling) richt zich op het verbreden van kennis en vaardigheden, gericht op de professionele ontwikkeling van de student. Studenten kiezen zelf op welke manier zij dit traject invullen. Het traject @KPZLeeslampje richt zich op leesbevordering bij studenten en hun leerlingen via social media. Er is in het kader van bruikbaarheid en privacy gekozen voor het medium Instagram. Op TikTok staan filmpjes, maar die zijn wat te arbeidsintensief om te maken en te monitoren. Op Instagram wordt gewerkt met foto's en bijschriften. Luna, één van de studenten die betrokken is bij KPZLeeslampje: 'Ik vind het slim dat Leeslampje een Instagramaccount is. Zo is het bereikbaar en past het bij de nieuwe generatie. Ook is het leuk dat schrijvers, illustratoren en uitgeverijen onze posts kunnen lezen en een reactie kunnen geven. Het is makkelijk voor studenten, leraren, ouders en kinderen om op de Instagram van Leeslampje inspiratie op te doen voor (recente) boeken'.

Leesbevordering is een hot-item binnen het leesonderwijs. Onder leesbevordering verstaan we het inzetten van activiteiten die kinderen en jongeren intrinsiek motiveren om te gaan lezen. Leesbevordering vergroot de kans dat leerlingen (meer) lezen, leesplezier ervaren en daarmee ook hun leesvaardigheid, woordenschat en kennis van de wereld vergroten. Er ligt een belangrijke taak voor het onderwijs om leerlingen in aanraking te brengen met boeken. Niet alleen op de basisschool worstelen we met het dalende leesplezier, maar ook de studenten op het vervolgonderwijs lezen minder graag en vaak (Gubbels, Van Langen, Maassen & Melissen, 2019).

Hogeschool KPZ leidt studenten op tot leesbevorderaars. Binnen verschillende modules waaronder Lezen voor elkaar (NED44) lezen de studenten bekroonde jeugdliteratuur, leren ze hun boek te pitchen en gaan ze in gesprek over de gelezen boeken in de vorm van een literatuurcirkel (vanuit het project Leraren als leesbevorderaar). Wanneer studenten vol passie, plezier en met veel enthousiasme (voor)lezen, dragen zij de liefde voor boeken over op hun leerlingen. Maar waar de één leerlingen weet te boeien, vindt de ander dit lastig. Er leven vragen over het uitbreiden van repertoirekennis en over de didactiek rondom de inzet van boeken en verhalen: op welke manier zijn boeken in te zetten in de klas? Welke boeken zijn geschikt voor welke bouw? Welke boeken passen er binnen een bepaald thema? Welke nieuwe boeken zijn er recent verschenen? Kies je een boek dat je al kent of kies juist voor een nieuw en eigentijds verhaal?

De app valt goed bij studenten. Toch is niet iedereen enthousiast over het gebruik van sociale media in het kader van leesbevordering bij kinderen en jongeren. Nomi (student KPZLeeslampje) legt uit waarom: 'Tegenwoordig zitten kinderen veel op social media. Ook in het basisonderwijs zie je nu dat kinderen meer gebruik maken van social media. Ik vind dat het gebruik van social media een negatieve invloed heeft op de leesbevordering van de kinderen. De kinderen gaan vaker op social media, waardoor het lezen eigenlijk vergeten wordt. Dat is erg jammer! We zouden het lezen juist meer moeten stimuleren'.

Op sociale media lezen kinderen en jongeren vaak korte, eenvoudige teksten. Terwijl het juist belangrijk is dat zij langere gecompliceerde teksten kunnen begrijpen en verwerken. Concentratie en kritisch denken komen niet aan bod als je alleen maar korte berichtjes leest. De aanbevolen boeken moeten ook echt gelezen worden. De leraar speelt hier een belangrijke rol in. De leraar kan aansluiten bij de interesse van kinderen, weet wat goede boeken zijn

met rijke taal en kan aarzelende lezers over de streep trekken. Dat leidt hopelijk tot leerlingen die elkaar vertellen wat leuke boeken zijn. Die reclame voor boeken werkt nog het best.

OPZET ERPO-TRAJECT

Al enige tijd liep het docententeam taal van Hogeschool KPZ met het idee rond om een ERPO-traject te realiseren rondom leesbevordering via social media en in het bijzonder Instagram. Eén van de leden, Boukje Bruins, had al een tijd een Instagramaccount waarop zij boeken promootte en deze promotie had zijn doorwerking naar de studenten en de praktijk. Eind 2022 is het ERPO-traject opgezet en konden eerste- en tweedejaars voltijdstudenten zich inschrijven om mee te werken aan het nieuwe Instagramaccount KPZLeeslampje. De naam van het account is door een student, Rozemarijn Lammers, bedacht. Zij gaf als onderbouwing voor de naam KPZLeeslampje: 'leeslampje om 's nachts door te kunnen lezen, omdat je natuurlijk niet kunt stoppen maar ook van het jeugdboek Lampje'. Momenteel bestaat de groep uit twintig studenten.

Wanneer een student kiest voor KPZLeeslampje, wordt er verwacht dat hij of zij dat studiejaar zeven keer een bijeenkomst bijwoont om boeken, tips en lesideeën te bespreken. Deze bijeenkomst is onder leiding van één van de begeleidende docenten Olga Jaskulski en/of Boukje Bruins. Daarnaast lezen de studenten minimaal vijf boeken en schrijven ze een korte post bij de boeken. In plaats van een boek, mogen studenten ook ervoor kiezen om een verslag te schrijven van één van de leesbevorderende activiteiten die KPZ jaarlijks organiseert. Denk aan de voorleesdag of verschillende lezingen die kinderboekenschrijvers en -illustratoren gedurende het studiejaar verzorgen op Hogeschool KPZ. KPZLeeslampje probeert elke twee/drie dagen een post te plaatsen.

Een post over een boek moet uit een aantal elementen bestaan. Allereerst schrijven studenten een stukje over het boek: waar gaat het over, wat is het plot. Daarnaast wordt er verwacht dat ze iets over de schrijver in de post verwerken. Tot slot eindigen de studenten met een lesidee of een activiteit, passend bij het gelezen boek. Onderaan de post moeten de studenten met een hashtag aangeven waar hun post betrekking op heeft om zo de post zo zichtbaar mogelijk te maken. Soms is het ook mogelijk om de auteur en of illustrator van het boek met '@' te taggen in de post. Een mooi voorbeeld van een post met een leuke

reactie is de post over het boek *Het touw en de waarheid* door Marco Kunst. In de post bespreekt Esmee allereerst Marco Kunst en zijn oeuvre en daarna het plot van het boek. Vervolgens kiest Esmee om het perspectief en de schrijfstijl eruit te lichten en tot slot komt ze op het lesidee om 'achter een geheim te komen'. Een mooie bespreking van een bijzonder boek met als kers op de taart de opmerking van Marco Kunst die bedankt voor de 'fijne bespreking' en het 'leuke lesidee'.

KRACHTIG MIDDEL OM REPERTOIREKENNIS UIT TE BREIDEN

Studenten zijn enthousiast over hun deelname aan KPZLeeslampje. Alle studenten geven aan dat ze gekozen hebben voor dit traject omdat ze lezen leuk vinden, alleen hebben veel studenten minder tijd om te lezen. Door dit traject hebben ze een stok achter de deur om meer te lezen. Marith schrijft bijvoorbeeld: 'Ik heb voor dit ERPO-traject gekozen, omdat ik in mijn jeugd veel gelezen heb. Sinds ik ben begonnen met studeren ging ik ook meteen minder lezen.' Esther geeft aan 'Mijn motivatie om aan te sluiten bij KPZLeeslampje is dat ik vroeger als kind al veel van lezen hield. Helaas verdween dit tijdens mijn middelbareschooltijd. Door dit traject word ik weer gemotiveerd om meer te gaan lezen.'

Studenten geven aan dat het traject van waarde is voor hun leraarschap. Ze breiden hun repertoirekennis uit. Femke schrijft dat ze het praten over de boeken leerzaam vindt en het erg plezierig vindt om van ander studenten te horen wat zij hebben gelezen: 'Deze gesprekken dienen als inspiratie en werken motiverend voor het lezen van boeken. Door over boeken te praten kom ik erachter welke boeken er nog meer zijn en welke ik zou kunnen introduceren en gebruiken in de klas.' Noa is het hiermee eens en geeft aan dat het fijn is om met meerdere personen na te denken over jeugdliteratuur. Resa schrijft dat KPZLeeslampje ervoor zorgt dat ze meer kinderboeken leest en hierdoor meer te weten komt welke boeken kinderen lezen en wat zij een fijne schrijfstijl vinden.

Naast repertoirekennis zijn studenten enthousiast over de lesideeën die zij toe moeten voegen bij de posts over de gelezen boeken. Sem: 'Door boeken te lezen, hierover na te denken en ze te koppelen aan lesideeën ben ik erachter gekomen dat je boeken voor veel vakken en activiteiten kan gebruiken.' Thuur geeft aan dat hij via het traject een goede impressie krijgt hoe hij boeken bij verschillende soorten lessen kan inzetten. Noa schrijft: 'Ik merk dat ik sneller geneigd ben om jeugdliteratuur te

verwerken in mijn lessen. Dit deed ik voor KPZLeeslampje nog niet echt. Denk hierbij aan de introductie van een geschiedenisles of een stelles. Ook kan je boeken mooi verwerken in creatieve vakken.' Al met al mooie opbrengsten, een groei aan repertoirekennis en kennis over de inzet van jeugdliteratuur bij alle vakken.

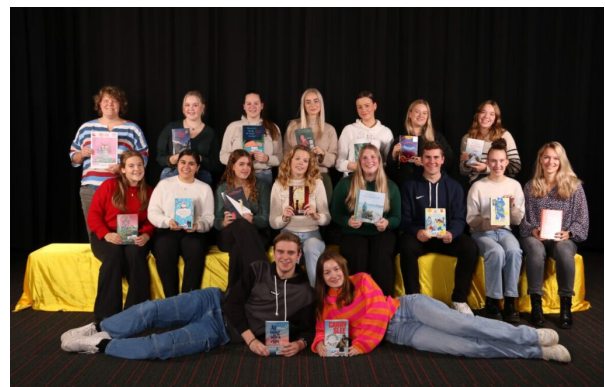
Komende jaren blijft KPZLeeslampje uiteraard bestaan. Het zou mooi zijn als we dit traject uit zouden kunnen breiden naar een heuse boekenclub. De studenten willen graag lezen en in gesprek gaan met elkaar. Het zou mooi zijn als we dit mogelijk kunnen maken voor alle studenten van Hogeschool KPZ. Om vervolgens de opbrengsten van de gesprekken uiteraard te delen op KPZLeeslampje.

Voor goede boekentips en inspiratie: volg KPZLeeslampje op Instagram.

Met dank aan Marith, Sem, Thuur, Lisa, Femke, Esther, Resa, Noa, Lynn, Luna, Nomi, Zehra, Danique, Lona, Lynn, Mariza, Romy, Esmee en Fleur.

OVER DE AUTEUR

Boukje Bruins is hogeschooldocent taal en docent-onderzoeker binnen het associate lectoraat Taalstimulering aan Hogeschool KPZ. Olga Jaskulski is hogeschooldocent taal aan Hogeschool KPZ.

LITERATUUR

Gubbels, J., Van Langen, A.M.L, Maasen, N.A.M. & Meelissen, M.R.M. (2019). *Resultaten PISA-2018 in vogelvlucht*. Enschede: Universiteit Twente.